

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد مرودشت

دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی

گروه مشاوره

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

عنوان:

**بررسی رابطه الگوهای ارتباطی خانواده و خود پنداره با سبک
های مقابله ای در دانشجویان موسسه آموزش عالی ارم شیراز**

استاد راهنما:

دکتر نازنین هنرپروران

استاد مشاور:

دکتر زهرا قادری

نگارش:

رویا طاهری

زمستان ۱۳۹۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد مرودشت

دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی

گروه مشاوره

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

عنوان:

**بررسی رابطه الگوهای ارتباطی خانواده و خود پنداره با سبک
های مقابله ای در دانشجویان موسسه آموزش عالی ارم شیراز**

استاد راهنما:

دکتر نازنین هنرپروران

استاد مشاور:

دکتر زهرا قادری

نگارش:

روییا طاهری

زمستان ۱۳۹۰

صورتجلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد (M.A)

نام و نام خانوادگی دانشجو: رؤیا طاهری در تاریخ ۹۰/۱۱/۲۹ رشته: مشاوره از پایان نامه خود با عنوان:
بررسی رابطه الگوهای ارتباطی خانواده و خود پنداره با سبک های مقابله ای در دانشجویان موسسه
آموزش عالی ارم شیراز
با درجه عالی و نمره 19.5 دفاع نموده است.

نام و نام خانوادگی اعضای هیئت داورى	سمت	امضاء هیئت داورى
۱- دکتر نازنین هنرپروران	استاد راهنما	
۲- دکتر زهرا قادری	استاد مشاور	
۳- دکتر لادن معین	استاد داور داخلی	
۴- دکتر سیروس سرو قد	استاد داور خارجی	

مراتب فوق مورد تأیید است .

مدیر / معاونت پژوهشی

مهر و امضاء

سپاسگذاری :

با تقدیر و سپاس از استاد نازنینم، سرکار خانم دکتر هنر پرووران که با صبر و حوصله مرا در گام برداشتن در این مسیر ناهموار، رهنما بوده و شکیب وار تحمل نمودند .

و با تقدیر و سپاس از استاد ارجمندم، سرکار خانم دکتر قادری، که افتخار شاگردی در محضر ایشان را از بدو تحصیل کسب نمودم و با وقار و متانت خود، چهره ای زیبا و ماندگار از خود در ذهن من ثبت نمودند .

و همچنین تقدیر و سپاس می گویم کلیه کسانی را که در راه کسب علم و دانش، افتخار شاگردی در محضرشان را یافتم و بیشتر از آنکه از علمشان بیاموزم، از شخصیت و کردارشان آموختم و دریافتم که از جمله گرانمایه ترین گوهران در جامعه انسانیت می باشند و جا دارد که نامی از آنها برده تا عطر شایستگی شان عموم را فراگیرد . اساتید عزیزم، سرکار خانم دکتر معین، سرکار خانم دکتر رفاهی و سرکار خانم دکتر حسینی.

و با تقدیر و تشکر از اساتید محترم داور و کلیه کسانی که در جلسه دفاع تلاش مرا به قضاوت و داوری نشانده و با گوشزد کردن نقاط ضعف و قوت، بی شک در مسیر پیشرفت و موفقیت من گامی مفید خواهند برداشت.

و تقدیر و سپاس می گویم به تمامی دوستانی که مرا در این مسیر همراهی نموده و از هیچ تلاشی در جهت موفقیت من فروگذار نبوده و مرا از الطاف خود بی بهره نساختند.

تقدیم به :

این اثر گرانمایه را در ابتدا به خود و به تلاش ها و پشتکار خود تقدیم می نمایم و به زحمت های بی شائبه و طاقت فرسایی که در راه کسب علم و دانش و موفقیت متحمل گردیدم تا شاید ارزشمندی و ماندگاری این اثر، غبار خستگی ها را از وجودم بزدايد .

تقدیم به :

به پدر و مادر عزیز و دلسوزم که همیشه رنج و سختی های مرا باجان و دل خریده و موجبات تبدیل آنها، به گنج هایی در درون فرزندشان را فراهم نمودند .

تقدیم به :

همسر مهربان و فداکارم که با یاری و همدلی خود، سختی راه را برای من در جهت کسب علم و موفقیت، هموار نموده و همیشه مایه قوت قلب من بوده و می باشد .

تقدیم به :

دو گوهر عزیز تر از جانم، مانی و هوداد که همواره مشکلات مادرشان را در مسیر پرفراز و نشیب کسب علم و دانش، تحمل نموده و صبورانه مرا در این مسیر پرتلاطم، همراهی نمودند.

تقدیم به :

مادر همسر م که به حق می توان گفت، نقشی کمتر از مادر خود ایفا نکرده و با به دوش کشیدن سختی های راه گامی مفید در جهت ارتقاء من برداشتند .

چکیده :

هدف: پژوهش حاضر به منظور بررسی رابطه الگوهای ارتباطی خانواده و خودپنداره با سبک های مقابله ای در دانشجویان موسسه آموزش عالی ارم سال تحصیلی ۹۰-۸۹ صورت پذیرفت .

روش: روش پژوهش حاضر از نوع همبستگی است و تعداد ۲۲۹ نفر (۹۱ پسر و ۱۱۹ دختر) به روش تصادفی ساده انتخاب شدند . یافته ها با استفاده از سه پرسشنامه ابزار تجدید نظر شده الگوهای ارتباطی خانواده (RFCP) کوئرنروفیتزپاتریک (۲۰۰۲) با پرسشنامه خود پنداره (CST) بک (۱۹۹۰) و پرسشنامه مقابله با موقعیت های استرس زا، (CISS) اندلروپارکر (۱۹۹۰) گردآوری شد. داده ها با استفاده از ماتریس همبستگی، تی مستقل، تحلیل رگرسیون چندگانه به شیوه گام به گام مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت .

یافته ها : بر طبق نتایج بدست آمده، بین ابعاد الگوهای ارتباطی خانواده و خود پنداره با مولفه های سبک های مقابله ای رابطه معنادار وجود دارد و جهت گیری گفت و شنود در الگوهای ارتباطی خانواده قوی ترین و تنها متغیر برای پیش بینی سبک مقابله ای مساله مدار و اجتنابی می باشد و جهت گیری همنوایی هم تنها متغیر و قوی ترین پیش بین برای سبک مقابله ای هیجان مدار است . در ارتباط با متغیر خودپنداره هم یافته ها نشان داد بعد روابط اجتماعی و توانایی ذهنی به ترتیب، قوی ترین پیش بین برای سبک مقابله ای مساله مدار و بعد مسائل اخلاقی و توانایی ذهنی به ترتیب قوی ترین پیش بین برای سبک مقابله ای هیجان مدار و همچنین بعد مسائل اخلاقی و جذابیت فیزیکی به ترتیب، قوی ترین پیش بین برای سبک مقابله ای اجتنابی می باشد . همچنین در سبک مقابله ای هیجان مدار، تفاوت معناداری بین دو گروه دختران و پسران وجود دارد.

کلید واژه ها : الگوهای ارتباطی خانواده، خودپنداره، سبک های مقابله ای

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول : کلیات پژوهش
۱	مقدمه
۲	بیان مسأله
۴	اهمیت و ضرورت پژوهش
۷	اهداف پژوهش
۱۰	فرضیه ها و سؤالات پژوهش
۱۰	تعاریف نظری متغیرها
۱۱	تعاریف عملیاتی متغیرها
	فصل دوم : ادبیات و پیشینه پژوهش
۱۵	تاریخچه و مبانی نظری
۱۵	استرس
۱۶	عوامل و منابع ایجاد کننده استرس
۱۸	تأثیرات استرس
۱۹	تعاریف مقابله با استرس
۲۰	انواع سبک های مقابله ای
۲۲	نظریه های مربوط به رفتار مقابله ای
۲۴	مفهوم خانواده
۲۴	مفهوم ارتباطات خانواده
۲۵	مفهوم الگوهای ارتباطی خانواده
۲۵	تاریخچه الگوهای ارتباطی خانواده

۲۶	مدل اولیه الگوهای ارتباطی خانواده
۲۷	شیوه های پژوهش در حوزه الگوهای ارتباطات خانواده
۲۷	ابعاد الگوهای ارتباطات خانواده
۲۸	عملکرد خانواده و رابطه و آن با جهت گیری گفت شنود و همنوایی
۲۹	رابطه منفی ابعاد جهت گیری گفت و شنود و جهت گیری همنوایی
۳۰	اثر تعاملی ابعاد جهت گیری گفت و شنود و جهت گیری همنوایی
۳۱	انواع الگوهای ارتباطات خانواده
۳۲	خودپنداره
۳۳	خودپنداره کلی
۳۴	روند رشد خود پنداره
۳۶	خود پنداره پدیدار شناختی
۳۶	خود ایده آل یا خود آرمانی
۳۷	دیدگاه روان شناسان در مورد خود
۴۱	پیشینه ی خارجی
۴۵	پیشینه تحقیقات داخلی
۴۸	جمع بندی و نتیجه گیری

فصل سوم : روش اجرای پژوهش

۵۰	مقدمه
۵۰	جامعه آماری
۵۰	حجم نمونه و روش نمونه گیری
۵۱	روش پژوهش
۵۱	ابزار و وسایل اندازه گیری پژوهش
۵۴	شیوه اجرا و گردآوری اطلاعات
۵۴	ملاحظات اخلاقی پژوهش
۵۴	روش تجزیه و تحلیل آماری

فصل چهارم : تجزیه و تحلیل آماری

۵۷	مقدمه
۵۸	آمار توصیفی
۶۰	آمار استنباطی

فصل پنجم : بحث و نتیجه گیری

۶۶	مقدمه
۶۶	بحث و نتیجه گیری
۷۲	محدودیت های پژوهش
۷۳	پیشنهادات کاربردی
۷۳	پیشنهادات پژوهش
۷۴	جمع بندی
۷۵	منابع فارسی
۷۹	منابع انگلیسی
۸۵	پیوست

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۴-۱ : میانگین و انحراف معیار مؤلفه های الگوهای ارتباطی خانواده، خودپنداره و سبک‌های مقابله ای	۵۸
جدول ۴-۲ : ماتریس همبستگی متغیرهای مورد مطالعه در کل نمونه	۵۹
جدول ۴-۳ : ماتریس همبستگی بین الگوهای ارتباطی خانواده با سبک های مقابله	۶۰
جدول ۴-۴ : ماتریس همبستگی بین متغیر خود پنداره با سبک های مقابله	۶۱
جدول ۴-۵ : آزمون رگرسیون چندگانه به شیوه گام به گام، برای ابعاد الگوهای ارتباطی خانواده و مؤلفه های سبک های مقابله در کل نمونه	۶۱
جدول ۴-۶ : آزمون رگرسیون چندگانه به شیوه گام به گام، برای ابعاد خودپنداره و مؤلفه های سبک های مقابله ای در کل نمونه	۶۲
جدول ۴-۷ : آزمون تی مستقل جهت مقایسه سبکهای مقابله در دو گروه دختران و پسران	۶۳

فهرست شکلها

صفحه

عنوان

شکل ۱-۲- انواع چهارگانه الگوهای ارتباطی خانواده ۲۶

فصل اول

کلیات پژوهش

مقدمه :

از دیر باز انسان ها در مواجهه با مشکلات و مسائل زندگی دچار تنش ها و استرس های فراوان می شده اند که آثار آن تنش ها و استرس ها تا حد بسیار زیادی، کل زندگی بشر را تحت شعاع قرار می داده است و با وجود این مشکل، هیچ گاه به دنبال کشف سرمنشاء و ریشه اصلی استرس ها و تنش ها و راه های پیشگیری و مقابله با رشد و انتشار آن در حد نیاز و ضرورت نبوده اند، به گونه ای که این امر باعث گشته استرس ها و تنش های ناشی از آن تاکنون به قوت خود باقی مانده باشند و اثرات سوء خود را به طور مستقیم و غیر مستقیم بر زندگی بشر امروز بگذارند. مخصوصاً در دوره جوانی که پر ثمرترین دوره زندگی انسان می باشد وجود اینگونه استرس ها و عدم مقابله با آنها به شکل های صحیح و قابل اجرا، سد راه موفقیت، شادکامی و بهروزی آنها گشته تا جائیکه این مشکلات، علاوه بر ایجاد مسائل و بحران های روحی و روانی، باعث ایجاد مشکلات عدیده ای در زندگی بشر و سلامت و تندرستی آنها گردیده است و همانطور که می دانیم هر انسانی، قبل از هر جا در سیستم خانواده شروع به رشد و نمو می نماید و از تعاملات درون خانواده خود تاثیر می پذیرد، تا جائیکه از جزئی ترین تا کلی ترین مسائل فرزند ریشه در خانواده فرد دارد و رشد و نمو یافته از خانواده اصلی او می باشد.

یکی از مدل های مطرح در خانواده که به تعاملات در خانواده و نقش آن در سازگاری موثر با محیط پرداخته است. مدل الگوی ارتباطی خانواده (RFCP)^۱ است. اصولاً مفهوم الگوی ارتباطی خانواده یا طرحواره های ارتباط خانواده، ساختار عملی از دنیای ظاهری خانواده است که بر اساس ارتباط اعضای خانواده با یکدیگر و اینکه اعضاء چه چیز به یکدیگر می گویند و چه کار انجام می دهند و اینکه چه معنایی از این ارتباطات دارند، تعریف می شود (کوئرر و فیتز پاتریک^۲، ۲۰۰۲). مطالعات

^۱ - Revised family communication pattern

^۲ - Koerner & Fitzpatrick

خانواده امروز بیشتر در جهت این موضوع است که چطور افرادی در برخورد، با عوامل استرس زا توان مقابله و مقاومت را دارا هستند و چه طور خانواده بر این توانایی اساسی افراد اثر می‌گذارد (فیتز پاتریک و کوئرنر، ۲۰۰۴).

همچنین، خود پنداره^۱ را می‌توان درک فرد از خودش دانست که در نتیجه تجربیات فرد با محیط و رابطه او با دیگران شکل می‌گیرد (رین و کانینگام^۲، ۲۰۰۸). خود پنداره ما حالات ما را کنترل کرده (استوک و اسپورر^۳، ۲۰۰۲) و نظام پویایی است که با اعتقادات، ارزش‌ها، رغبت‌ها، استعدادها و توانایی‌های فرد ارتباط دارد. این عوامل به نوبه خود تعیین کننده مسیر زندگی فرد است (شفیع آبادی و ناصری، ۱۳۸۸). خود پنداره مثبت با سلامت روانی رابطه دارد (مارش، پارادا و آیوت^۴، ۲۰۰۴). خود پنداره ارزیابی کلی فرد از شخصیت خودش است، این ارزیابی ناشی از ارزیابی‌های ذهنی فرد از ویژگی‌های خود است که ممکن است مثبت یا منفی باشد، خود پنداره مثبت نشان دهنده این است که فرد خودش را در مقام مشخص با نقاط قوت و ضعف می‌پذیرد و این امر موجب بالا رفتن اعتماد به نفس او در روابط اجتماعی می‌شود. خود پنداره منفی منعکس کننده احساس بی‌ارزشی و بی‌لیاقتی و نیز ناتوانی خود است (بونگ و اسکالویک^۵، ۲۰۰۳). بنابراین عامل خود پنداره که تشکیل آن چه به صورت مثبت و یا منفی در فرزندان نشأت گرفته از خانواده است و این عامل در شکل‌گیری سبک‌های مقابله با استرس در آنها بی‌تأثیر نمی‌باشد.

به طور کلی سبک‌های مقابله‌ای^۶ به تلاش‌های شناختی، رفتاری برای جلوگیری، مدیریت و کاهش تنیدگی اطلاق می‌شود (پنلی و توماکا^۷، ۲۰۰۲). بر اساس تئورهای روان‌شناختی، سبک‌های مقابله‌ای نقش مهمی در کاهش استرس و در نتیجه سلامت عمومی افراد دارند (باربارا و آیرون^۸، ۲۰۰۸).

¹ - self concept

² - Rinn&Cunningham

³ - Stucke&Sporer

⁴ - Marsh , Parada&Ayotte

⁵ - Bong &Skaalvik

⁶ - coping Styles

⁷ - Penley&Tomaka

⁸ - Barbara & Irwin

همچنین شیوه های مقابله با استرس مسائل ناشی از استرس و هیجان منفی ایجاد شده را تحت کنترل خود در می آورند (پنلی و توماکا، ۲۰۰۲). بنابراین راهبردهایی که فرد برای مقابله بر می‌گزیند، بخشی از نیم رخ آسیب پذیری وی به شمار می‌روند. به کار بردن راهبردهایی نامناسب در رویارویی با عوامل فشارزا میتواند موجب افزایش مشکلات گردد، در حالی که به کارگیری راهبرد درست مقابله‌ای می‌تواند پیامدهای سودمندی در پی داشته باشد (داعی پور، ۱۳۷۸).

بیان مسأله

خانواده، همواره به عنوان مهم ترین سیستم انسانی مورد توجه بوده است و اولین نظامی است که کودک در آن چشم باز می‌کند و از آن تاثیر می‌پذیرد و آموزش می‌بیند، مطالعه خانواده نه تنها، شناخت بهتر این نظام را میسر می‌سازد، بلکه شناخت از افرادی که در آن پرورش می‌یابد را فراهم می‌کند. همچنین تعاملات و ارتباطات خانواده و نوع شیوه تربیت خانواده بر تواناییها و رفتارهای افراد تاثیر می‌گذارد (سی چی رگافری^۱، ۱۹۹۳، به نقل از محمدی، ۱۳۸۴). اصولاً الگوی ارتباطی، ساختار عملی از دنیای ظاهری خانواده با یکدیگر و اینکه اعضاء در ارتباط باهم چه می‌گویند و چه انجام می‌دهند و اینکه چه معنا و منظوری از این ارتباطات دارند، تعریف می‌شود (کوئرنر، فیتز پاتریک، ۲۰۰۲).

در مدل اولیه الگوهای ارتباطی خانواده دو بعد جهت گیری اجتماعی^۲ و جهت گیری مفهومی^۳ معرفی شد (مک لئودو چافی^۴، ۱۹۷۲) که در فرم تجدید نظر شده (ریچی^۵ و فیتز پاتریک، ۱۹۹۰ به نقل از کوئرنر و فیتز پاتریک، ۲۰۰۲)، به دو جهت گیری همناوایی^۶ و جهت گیری گفت و شنود^۷ تغییر نام دادند.

1- SichiregarFeri

2- Socio - orientation

3- concept - orientation

4- Mcleod&Chaffe

5- Ritchie

6- conformity - orientation

7- conversation _ orientation

جهت گیری هم‌نواپی به هماهنگی بین اعضای خانواده و اجتناب از تعارض ها و مجادله ها اشاره دارد؛ در حالی که در جهت گیری گفت و شنود فرزندان تشویق می شوند تا در مورد مسائل مختلف فکر کنند و به بحث بپردازند . براساس ترکیب این دو بعد، چهار نوع خانواده تعریف می شود؛ خانواده‌های کثرت گرا^۱ که نمره بالایی در جهت گیری گفت و شنود و نمره پایینی در جهت گیری هم‌نواپی کسب می کنند. این نوع خانواده ها فرزندان خود را تشویق می کنند تا عقاید خود را بیان کنند و از تنبیه نترسند . خانواده های حمایت کننده^۲، برعکس نمره بالایی در جهت گیری هم‌نواپی و نمره پایین در جهت گیری گفت و شنود به دست می آورند. این نوع والدین تاکید زیادی بر اطاعت و حفظ هماهنگی بین اعضای خانواده دارند ولی نسبت به تفکر و بحث و گفتگو در مورد مسائل مختلف علاقه‌ای نشان نمی دهند . مدل سوم خانواده های توافق کننده^۳ هستند که در هر مورد دو بعد نمره بالایی کسب می کنند. در این حالت ، فرزندان اجازه دارند تا زمانی که هماهنگی درونی خانواده به خطر نیافتد به بیان عقاید خود بپردازند. بالاخره خانواده های به حال خود واگذارنده^۴، هم‌نواپی و گفت و شنود را تشویق نمی کنند، در این نوع خانواده ها، فرزندان بسیار کم با والدین خود به گفتگو می پردازند و به طور کلی ارتباط بین اعضاء بسیار پایین است (سپهری و مظاهری، ۱۳۸۸).

سازه دیگری که خانواده در شکل گیری آن نقش به سزایی دارد خودپنداره می باشد، خود پنداره را میتوان به عنوان تصویری که فرد از خود دارد تعریف کرد، خودپنداره یکی از مفاهیم اصلی نظریه راجرز می باشد و شامل ویژگی‌هایی است که شخص به عنوان یک موجود منحصر به فرد از خود ادراک می کند. بایرن^۵ (۱۹۸۴) ، با ارائه تعریفی دقیق تر معتقد است که خودپنداره، شامل نگرش ها^۶، احساسات^۷، آگاهی از تواناییها^۸، مهارت ها^۹، ظاهر و پذیرش اجتماعی خودمان است.

-
- 1- pluralistic
 - 2- protective
 - 3- consensual
 - 4- laissez - Faire
 - 5- Byrne
 - 6- attitude
 - 7- feelings
 - 8- abilities
 - 9- skills

کوپر اسمیت و فیلمن^۱ (۱۹۷۶) به نقل از علیزاده ده شعیبی (۱۳۸۷) معتقدند، خودپنداره شامل فرضیاتی است که طی آن فرد فکر می کند تا چه حد توانایی دارد، نوع توانایی هایش چگونه است، چگونه با دیگران برخورد می کند، دیگران چگونه با او برخورد می کنند. ساختار خود پنداره همان گونه که بسیاری از پژوهشگران اظهار داشته اند، شامل «خود واقعی^۲» (دیدگاه فرد از آنچه واقعاً هست) و «خود ایده آل^۳» (تصویر فرد از آنچه دوست دارد در آینده بشود) است. هر چه اختلاف بین این دو کمتر باشد، فرد از لحاظ روانی در وضع مطلوب تری به سر می برد (آلفد – لیرو و سیگلمن^۴، ۱۹۹۷). همچنین خود پنداره فرد ممکن است از خیلی ضعیف یا منفی تا خیلی قوی یا مثبت تغییر یابد. افرادی که خودپنداره مثبت دارند، احساس کفایت کرده، در انطباق و سازگاری با دنیای پیرامون خویش توانا بوده اند و حس می کنند، دوست داشتنی، مورد احترام و آزاد هستند و احساسات شخصی آنها منتج به احترام به نفس و احساس ارزشمندی می گردد (کرون^۵، ۲۰۰۰).

سازه دیگری از الگوهای ارتباطی خانواده تأثیر می گیرد، سبک های مقابله است. سبک های مقابله فرایندی است که به وسیله آن افراد مسائل ناشی از استرس و هیجان منفی ایجاد شده را تحت کنترل خود در می آورند (پنلی و توماکا، ۲۰۰۲). فرایند مقابله عمدتاً از فعالیت ها و اقدامات شناختی و رفتاری فرد برای مدیریت استرس تشکیل می شود. طبق تعریف لازاروس و فولکمن^۶ (۱۹۸۴) به نقل از بشارت و همکاران (۱۳۸۸) مقابله مجموعه ای از فعالیت ها و فرایندهای رفتاری و شناختی برای ممانعت، مدیریت یا کاهش استرس است. محققان، مقابله را معادل تلاش هشیار برای رویارویی با مطالبات استرس زا می دانند. در این مقابله، پاسخ های رفتاری آموخته شده، از طریق محدود سازی اهمیت موقعیت خطرناک یا خوشایند (مطالبات استرس زا)، استرس را کاهش می دهد. گرچه راهبردهای مقابله فعالیت های بسیاری را شامل می شوند اما، بیشتر آن ها مبین تلاش برای بهبود یک موقعیت دشوار، مانند طراحی نقشه و اقدام عملی (مقابله مسئله محور) یا برای تنظیم درماندگی

1 - Copper smit& Feldman

2- real self

3- ideal self

4- Alfeld – liro&Sigelman

5- Craven

6- Lazarus &Folkman

هیجانی، مانند جست وجوی دیگران برای حمایت عاطفی یا کاهش شدت دشواری موقعیت از نظر شناختی (مقابله هیجان محور) هستند.

رویکردهای اولیه به فرایند مقابله، سه سبک اصلی را متمایز می کنند: سبک مسأله محور^۱ که وجه مشخصه آن عملکرد مستقیم برای کاهش فشارها یا افزایش مهارت های مدیریت استرس است؛ سبک مقابله اجتناب محور^۲ که ویژگی اصلی آن پرهیز از رویارویی با عامل استرس است؛ سبک مقابله هیجان محور^۳ که وجه مشخصه آن راهبردهای شناختی است که حل یا حذف عامل استرس را با دادن نام و معنی جدید به تأخیر می اندازند (بلینگز و موس^۴ ۱۹۸۱؛ زیدنرو و اندلر^۵ ۱۹۹۶، به نقل از بشارت و همکاران (۱۳۸۹).

لذا با توجه به مطالب ارائه شده، بیان مسئله پژوهش حاضر بر آن است، ابتدا به بررسی رابطه الگوهای ارتباطی خانواده (گفت و شنود و همنوایی) با سبک های مقابله ای (مسأله مدار، هیجان مدار و اجتنابی) در دانشجویان موسسه آموزش عالی ارم شیراز پردازد و با بررسی ارتباطی که بین این دو متغیر وجود دارد به نقشی که الگوهای ارتباطی خانواده در بروز سبک های مقابله ای در فرزندان ایفا می کند، اشاره نماید و در مرحله دوم این پژوهش، تلاش بر آن است که به بررسی رابطه ای که خودپنداره و مولفه های آن (روابط اجتماعی، توانایی ذهنی، مسائل اخلاقی و جذابیت فیزیکی) با سبک های مقابله ای دارد، پرداخته شود و همچنین نقش و تاثیری که خود پنداره افراد در بروز سبک های مقابله ای ایفا می نماید را مورد توجه و بررسی قرار دهد.

اهمیت و ضرورت پژوهش

از آنجا که بهره مندی افراد از سبک های مقابله با استرس، عامل بسیار مهم در بر خورداری آنها از زندگی با کیفیت برتر می باشد و عدم بهره مندی از سبک های مقابله در افراد باعث بروز اختلال کارکردی در جسم و روان آنها می گردد و از آن جهت که الگوهای ارتباطات خانوادگی نقش بسزایی

1- task – oriented coping
2- avoidance – oriented coping
3- emotion – oriented coping
4- Billings & Moos
5- Zeidner&Endler